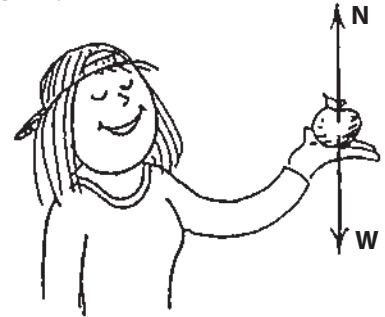

Rozdział 5. Trzecie prawo dynamiki Newtona

Wzajemne oddziaływania

1. Nellie Newton trzyma na dłoni pozostające w spoczynku jabłko o wadze 1 N. Przedstawione wektory sił to siły działające na jabłko.

- Stwierdzenie, że ciężar jabłka wynosi 1 N , oznacza, że na jabłko działa skierowana w dół siła grawitacji o wartości 1 N wywierana przez [Ziemię] [jej rękę].
- Ręka Nellie podtrzymuje jabłko siłą normalną $\mathbf{N}$, która działa w kierunku przeciwnym do $\mathbf{W}$. Możemy powiedzieć, że siła $\mathbf{N}$ [jest równa $\mathbf{W}$] [ma taką samą wartość jak $\mathbf{W}$].
- Ponieważ jabłko jest w spoczynku, siła wypadkowa działająca na jabłko jest [zerowa] [niezerowa].
- Ponieważ $\mathbf{N}$ jest równa i przeciwnie skierowana w stosunku do $\mathbf{W}$, [możemy] [nie możemy] powiedzieć, że $\mathbf{N}$ i $\mathbf{W}$ tworzą parę akcja–reakcja. Wynika to z faktu, że akcja i reakcja zawsze [działają na ten sam przedmiot] [działają na różne przedmioty], a tu widzimy siły $\mathbf{N}$ i $\mathbf{W}$ [obie działające na jabłko] [działające na różne obiekty].
- Jeżeli zgodnie z zasadą „Jeśli AKCJA to A działające na B, to REAKCJA jest B działające na A” powiemy, że akcja to Ziemia ciągnąca jabłko w dół, wówczas reakcja to siła [z jaką jabłko ciągnie Ziemię w górę] [$\mathbf{N}$, z jaką ręka Neli pcha jabłko w górę].
- Powtórzmy, aby to podkreślić: widzimy, że siły $\mathbf{N}$ i $\mathbf{W}$ są sobie równe i przeciwnie skierowane [i stanowią parę akcja–reakcja] [ale nie stanowią pary akcja–reakcja].

Aby określić parę sił akcja–reakcja w dowolnej sytuacji, należy najpierw określić parę wzajemnie oddziałujących obiektów. Coś oddziałuje z czymś innym. W tym przypadku cała Ziemia oddziałuje (grawitacyjnie) z jabłkiem. Czyli Ziemia ciągnie jabłko w dół (nazwijmy to akcją), a jabłko ciągnie Ziemię w górę (reakcja).

Mówiąc prościej, Ziemia przyciąga jabłko (akcja), a jabłko przyciąga Ziemię (reakcja).

Albo lepiej: jabłko i Ziemia przyciągają się wzajemnie równymi i przeciwnymi siłami, które stanowią *jedno* wzajemne oddziaływanie.

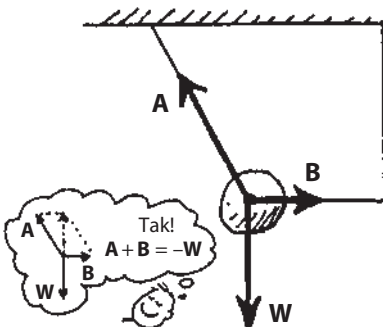
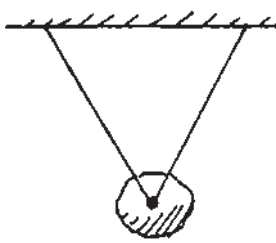
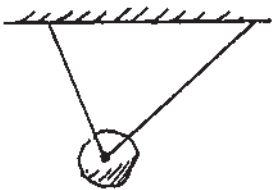

- Inną parą sił są $\mathbf{N}$ (pokazana) oraz siła skierowana w dół, z jaką jabłko działa na dłoń Nellie (niepokazana). Ta para sił [jest] [nie jest] parą akcja–reakcja.
- Założmy, że Nellie pcha teraz jabłko w górę z siłą 2 N . Jabłko [nadal jest w równowadze] [przyspiesza do góry], a w porównaniu z $\mathbf{W}$ wielkość $\mathbf{N}$ [jest taka sama] [jest dwa razy większa] [nie jest ani taka sama, ani dwa razy większa].
- Gdy jabłko opuszcza rękę Neli, $\mathbf{N}$ jest [zerowa] [nadal dwa razy większa od $\mathbf{W}$], a siła wypadkowa działająca na jabłko jest równa [zeru] [tylko $\mathbf{W}$] [nadal $\mathbf{W} - \mathbf{N}$, czyli jest ujemna].

Imię i nazwisko _____

Data _____

Rozdział 5. Trzecie prawo dynamiki Newtona *Rozkład wektorów sił na składowe*

W każdym przypadku na kamień działa jedna lub więcej sił. Używając ołówka i linijki, narysuj dokładny rozkład wektorów sił, ilustrujący wszystkie siły składowe działające na kamień i żadne inne. Pierwsze dwa przypadki są podane jako przykłady. Z reguły równoległoboku w przypadku 2 wynika, że suma wektorowa $\mathbf{A} + \mathbf{B}$ jest równa co do wartości $\mathbf{W}$ i przeciwnie do niej skierowana (czyli $\mathbf{A} + \mathbf{B} = -\mathbf{W}$). To samo zrób dla przypadków 3 i 4. Narysuj i oznacz wektory sił ciężkości i siły normalnej podporu w przypadkach od 5 do 10 oraz odpowiednich sił w przypadkach 11 i 12.

<p>1. Stan równowagi</p> 	<p>2. Stan równowagi</p> 	<p>3. Stan równowagi</p>
<p>4. Stan równowagi</p> 	<p>5. Stan równowagi</p> 	<p>6. Przesuwanie ze stałą prędkością bez tarcia</p>
<p>7. Opóźnienie wskutek tarcia</p> 	<p>8. Stan równowagi (tarcie zapobiega poślizgowi)</p> 	<p>9. Kamień zsuwa się (bez tarcia)</p>
<p>10. Stan równowagi</p> 	<p>11. Kamień spada swobodnie</p> 	<p>12. Spadanie z prędkością końcową</p>